

เด็กและครอบครัวไทย ที่ไม่ถูกมองเห็น

สาระสำคัญจากรายงานสถานการณ์เด็กและครอบครัว ประจำปี 2024

วรงค์ เลิศรัตน์ และ สรัช สีนุประมา
ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์)

เด็กและเยาวชน 19.8 ล้านคน:

เด็กและเยาวชนในครัวเรือนเกษตร

ขาดโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่ดี
มองว่าการศึกษาสูงไม่ใช่เรื่องจำเป็น
ทำให้ไม่มีโอกาสเข้าถึงงานทักษะสูง

ไม่อยู่ในครัวเรือนเกษตร 12.1 ล้านคน | 60.8%

เด็กและเยาวชนจนเมือง

ถึงอยู่ในพื้นที่ที่เต็มไปด้วยโอกาส
แต่มีต้นทุนแฝง
ที่ทำให้ไม่ได้โอกาสนั้น

- 63% อาศัยในบ้านสภาพทรุดโทรม
- 70% มีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย - 4,892 บาท / เดือน / ครัวเรือน
- 52% ของสมาชิกครัวเรือนไม่มีงานทำ

อัตราพึ่งพิงสูงในครัวเรือนที่มีเด็กและเยาวชน

บวชเป็นสามเณร

สามเณร เด็กและเยาวชน

เป็นแหล่งสะท้อนความเปราะบาง
ทั้งเรื่องความยากจน ครอบครัวแออัด
ไม่ตอบโจทย์พัฒนาการของเด็ก
จากการต้องครองตนได้ผ้าเหลือง

- ไม่มีค่ากินอยู่
- มีพระพี่เลี้ยง
- เรียน ร.ร. พระปริยัติธรรมฯ

- เด็กและเยาวชนครัวเรือนเกษตร:** ชีวิตไม่แน่นอนภายใต้ธรรมชาติ-ตลาดผันผวน
- เด็กและเยาวชนจนเมือง:** เมืองศูนย์กลางแห่งโอกาส กลายเป็นอุปสรรคความฝัน
- สามเณร:** รั้งทาสวัดไม่ใช่วางเลือกเสรี แต่คือ 'ทางรอดที่มืดมน'

กระแสสังคมจางลง แต่รัฐยังตามติดเข้มข้น

นับตั้งแต่การประชุมที่เริ่มต้นในใบ 2020 มีผู้ถูกดำเนินคดีแล้ว **1,954 คน**

เป็นเยาวชนอายุต่ำกว่า 18 ปี 286 คน

คดีทยอยเข้าสู่ชั้นอ่านคำพิพากษาในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา

การคุกคาม-ติดตามบ้าน
โดยเจ้าหน้าที่รัฐยังคงดำเนินต่อ

ยุค คสช.	ยุคมือบื้อ ราษฎร	หลังเลือกตั้ง '66
592 nsr	1,007 nsr	118 nsr

เยาวชนสายจัดชุมนุม / ปราศรัย
เช่น แกนนำนักเรียน / นักศึกษา

วางมือจากบทบาทผู้จัดชุมนุม กลับไปเรียนต่อ/ทำงาน

ทางแยกของเยาวชนหลังการชุมนุม

รัฐบาลต้องเติมรายได้พื้นฐานให้ประชากรวัยเรียน พร้อมลดต้นทุนการเข้าถึง-เพิ่มคุณภาพการศึกษา

- ขยายเงินอุดหนุนเด็กวัยเรียนให้ทั่วถึง-เพียงพอ
- ลงทุนพัฒนาคุณภาพ-กระจายอำนาจจัดการศึกษา
- จัดตั้งระบบรถโรงเรียน / รถประจำทางสาธารณะในชนบท
- เสริมสร้างทักษะการเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครองในเชิงรุก

รัฐบาลต้องสนับสนุนให้เด็กสามารถอยู่กับครอบครัว และจัดบริการรองรับ-ดูแลอย่างเพียงพอ

- ขยายเงินอุดหนุนผู้มีรายได้น้อย-เด็กวัยเรียนให้ทั่วถึง-เพียงพอ **90%** ของเด็กในสถานรองรับยังมีพ่อหรือแม่ที่มีชีวิตอยู่
- สนับสนุนการรับอุปถัมภ์เด็ก-จัดสถานรองรับให้เพียงพอ
- เพิ่มโอกาส-ลดต้นทุนการเข้าถึงการศึกษา
- ให้สามเณรเรียนวิชาสามัญร่วมในสถานศึกษาปกติ

รัฐบาลต้องอำนวยความสะดวก-ผลักดันปฏิรูปการเมือง: นิสิตกรรมคือจุดเริ่มต้น ไม่ใช่ปลายทาง

เด็กและเยาวชนไม่ได้หวังแค่อิสรภาพของตัวเอง แต่หวังเห็นความยุติธรรมกลับคืนสู่สังคม

“จนถึงตอนนี้ ผมก็ยังหวังว่าจะเห็นความเปลี่ยนแปลงในสังคมนะ ที่ละเล็กทีละน้อยก็ยิ่งดี แล้วก็หวังให้นักโทษการเมืองได้นิรโทษกรรมตั้งแต่เมื่อปี 63 ไปจนถึงรัฐประหาร 49 ด้วย”
เยาวชนอายุ 23 ปี

เปลี่ยนผ่านสู่ความยุติธรรมต้องทำทั้ง 3 ด้าน

- นิรโทษกรรมประชาชน ชดเชยเยียวยาผู้เสียหาย
- ค้นหาความจริง ได้ส่วนผู้กระทำผิด
- ปฏิรูปสถาบันทางการเมือง

